

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 649/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 2) [REDACTED], [REDACTED], 3) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 4) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 5) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 6) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 7) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 8) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 9) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 10) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a 11) [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou Babjak s. r. o., Zvonárska 8, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice-okolie v konaní sp. zn. 18C/618/2017 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 3. marca 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 18C/618/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a priznal im finančné zadosťučinenie každému v sume 2 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú v procesnom postavení žalovaných stranou napadnutého konania, ktoré začalo na okresnom súde 4. júla 2017 podaním žaloby a predmetom ktorého je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

3. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 3. júna 2019, na ktorom strany prezentovali záujem o mimosúdne riešenie sporu, čo bolo dôvodom na odročenie pojednávania. Ďalšie pojednávanie nariadené na 14. október 2019 bolo tiež odročené, keďže sa do jeho termínu nepodarilo zabezpečiť vypracovanie geometrického plánu. Pojednávanie uskutočnené 20. januára 2020 okresný súd odročil na 16. marec 2020 s tým, že uložil právnym zástupcom strán, aby v lehote do 3. marca 2020 predložili konečný návrh vyporiadania sporných nehnuteľností (s uvedením spoluvlastníckych podielov). Sťažovateľ 2 podaním zo 6. marca 2020 predložil súdu konečný návrh na vyporiadanie spoluvlastníctva, žalobcovia predložili svoj konečný návrh podaním z 10. marca 2020. Vzhľadom na vznik pandemickej situácie spojenej s koronavírusom bolo pojednávanie nariadené na 16. marec 2020 zrušené. Žalobcovia zaslali okresnému súdu súhrnné vyjadrenie 11. júna 2020 a súčasne požiadali o nariadenie pojednávania. Podaniami z 24. novembra 2020 a 22. októbra 2021 žalobcovia opätovne žiadali súd o nariadenie pojednávania. Od zrušenia pojednávania nariadeného na 16. marec 2020 nebol zo strany súdu vykonaný žiadny úkon, napriek tomu, že žalobcovia okresný súd opakovane žiadali o nariadenie pojednávania.

III.

Argumentácia sťažovateľov

4. Po právnej stránke ide o konanie tvoriace bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, teda ide o pomerne jednoduché konanie. Určitú zložitosť veci možno vidieť v jej faktickej stránke, kde na strane žalovanej vystupuje väčší počet účastníkov. Vo veci boli taktiež vypracované viaceré geometrické plány počítajúce s vytvorením nových pozemkov, avšak samotné strany konania vypracovali súdu takmer doslovné znenie žalobných petitov vrátane presného spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Možno teda konštatovať, že sporové strany vykonali značnú časť práce za samotný súd, aby mu čo najviac uľahčili rozhodovanie. Čo sa týka správania účastníkov konania, títo žiadnym spôsobom nezapríčinili neprimeranú dĺžku konania. Nariadených pojednávani sa zúčastňovali buď osobne alebo prostredníctvom zástupcov, prípadne dávali súhlas na konanie v ich neprítomnosti. Žalobcovia, ako aj sťažovateľ 2, ktorý sa v podstate vyjadroval aj za ostatných sťažovateľov, riadne uplatňovali svoju argumentáciu a vždy poskytovali súčinnosť na výzvu súdu, dokonca si dávali až „nadprácu“ v snahe uľahčiť súdu jeho rozhodovanie.

5. Za hlavnú príčinu vzniknutých prieťahov možno podľa sťažovateľov považovať postup okresného súdu, ktorý svojou nečinnosťou prispel k vzniku zbytočných prieťahov konaní. Sťažovatelia touto sťažnosťou nenamietajú celkovú dĺžku konania (ktoré v čase podania sťažnosti trvá už takmer 5 rokov), ale namietajú prieťahy v časovom úseku od 16. marca 2020 (teda od zrušenia nariadeného pojednávania) do súčasnosti, teda prieťah v období 2 rokov, počas ktorého okresný súd nevykonal absolútne žiadny úkon, teda bol úplne nečinný. Sťažovatelia chápu, že pojednávanie nariadené na 16. marec 2020 bolo odročené z vážnych dôvodov, pretože v tom čase začínala pandémia koronavírusu, bol vyhlásený núdzový stav a pojednávania

boli z týchto dôvodov hromadne odročované. Avšak už od júna 2020 až do novembra 2020 boli pojednávania všeobecnými súdmi riadne vykonávané a následne sú pojednávania riadne vykonávané od apríla 2021 až do súčasnosti. Okresnému súdu teda v uvedenom období nič nebránilo v tom, aby vo veci konal, najmä ak mal zo strany oboch sporových strán doručené konkrétne finálne návrhy na rozhodnutie. Absolútna nečinnosť okresného súdu v uvedenom období podľa sťažovateľov naplnila porušenie ich označených práv.

6. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že na pojednávaní uskutočnenom 1. augusta 2022 okresný súd rozhodol meritórnym rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť 11. októbra 2022.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovatelia výslovne napádajú postup okresného súdu od 16. marca 2020, nepovažoval ústavný súd za právne relevantné podrobne sa zaoberať priebehom konania v období pred sťažovateľmi označeným obdobím, pričom však pri komplexnom hodnotení posudzovanej veci prihliadal aj na toto obdobie.

8. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

9. Pri rozhodovaní o sťažnostiach pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote ústavný súd vychádza z toho, že ich účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom k odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 171/20). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu: právnu a faktickú zložitnosť veci, správanie účastníka a postup súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na význam predmetu sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

10. Ústavný súd tiež poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd už vo svojich rozhodnutiach vyslovil, že „ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (II. ÚS 63/05). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04 a iné).

11. K otázke posudzovania dĺžky konania a jej ne/primeranosti ústavný súd pripomína, že túto nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitost' veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, ako i správanie účastníkov a samotného súdu; do úvahy je pritom nutné vziať i to, čo je pre sťažovateľa v konaní predmetom sporu, resp. jeho význam pre účastníkov konania.

12. Z hľadiska významu predmetu sporu pre sťažovateľov nejde o typ konania, na ktorý sú kladené zvýšené nároky na rýchlosť konania súdu. Čo sa týka hodnotenia právnej a skutkovej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že na dĺžku napadnutého konania mala vplyv najmä skutková zložitost' veci, na ktorú v ústavnej sťažnosti poukázali samotní sťažovatelia a ktorá bola daná väčším počtom účastníkov na strane žalovanej (12), z ktorých len dvaja boli v konaní kvalifikovane právne zastúpení. Vo veci boli vypracované viaceré geometrické plány počítajúce s vytvorením nových parciel. Priebeh napadnutého konania čiastočne ovplyvnilo aj správanie sťažovateľov, keď z dôvodu poskytnutia času na mimosúdne riešenie sporu boli odročené dve nariadené pojednávania. Na ťarchu sťažovateľov možno tiež pričítať okolnosť, že v inkriminovanom období nečinnosti súdu sa nedožadovali pokračovania v konaní (nariadiť pojednávanie opakovane žiadali len žalobcovia, pozn.), čo nepodporuje tvrdenie sťažovateľov o ich stave právnej neistoty.

13. Čo sa týka postupu okresného súdu, sťažovatelia mu vytýkajú absolútnu nečinnosť v období, ktoré spadá do obdobia vyhlásenia výnimočného a núdzového stavu a jeho rozšírení uzneseniami vlády Slovenskej republiky podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Prijaté právne opatrenia a tiež celková spoločenská situácia v tomto období mali nepochybne vplyv aj na priebeh napadnutého konania. Uvedenú skutočnosť však nemožno pripočítať na ťarchu vo veci konajúceho súdu (m. m. I. ÚS 373/2020). Aj keď štátom prijaté protipandemické opatrenia nie sú dôvodom na zbavenie zodpovednosti súdu za plynulý priebeh konania, uvedený záver sa týka predovšetkým konaní, ktoré začali s podstatne väčším časovým odstupom (teda skôr) pred nástupom epidémie COVID-19. Napadnuté konanie začalo v júli 2017, a tak jeho celkovú dĺžku ku dňu podania ústavnej sťažnosti (4 roky a 8 mesiacov) v nezanedbateľnej časti (2 roky) prítomnosť nebezpečnej nákazlivej choroby ovplyvnila. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení zákona č. 9/2021 Z. z. v spojení s § 1 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávaní, hlavných pojednávaní a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu napadnuté konanie nepatrí medzi veci, v ktorých sa vykonávajú pojednávania v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu. V ďalšom priebehu napadnutého konania po uplynutí pandemického obdobia a po zrušení prijatých opatrení okresný súd na nariadenom pojednávaní 1. augusta 2022 meritórne rozhodol a napadnuté konanie je toho času právoplatne skončené.

14. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že hoci postup okresného súdu v napadnutom konaní nebol celkom bez priet'ahov, ich intenzita s prihliadnutím na všetky okolnosti napadnutého konania nedosiahla podľa názoru ústavného súdu taký stupeň závažnosti, ktorý by mohol jednoznačne viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci

bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľov uplatnených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2022

Peter Straka
predseda senátu